

Izhaja ob 4 zjutraj.

Stane mesečno 20— Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglaš po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št 16/1
Telefon št. 72

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo prosveto in politiko

Upravišтво:

Ljubljana, Prešernova
ul. št. 54. Telef. št. 33.

Podružnici:

Maribor, Barvarska ul. 3
Celje, Aleksandrova c.Račun pri pošti. čekov.
zavod št. 11.842.

Ljubljana, 25. septembra.

Naš vatikanski poslanik dr. Josip Smolaka je podal uredniku nekega zagrebškega lista zanimive izjave o vprašanju konkordata med Jugoslavijo in papeško stolico.

Pogajanja za konkordat, pravi dr. Smolaka, še niso pričela. Pred našo vlado se nahaja več projektov (eden je izdelan tudi od dr. Smolake). Vlada mora sedaj enega teh projektov osvojiti, da bo tvoril predlog za naše strani. Prihodnji teden se bo vršila konferenca ministrov, na kateri se bo razpravljalo to vprašanje, nakar bi se naj pričela oficijelna pogajanja. Ni še določeno, ali se bodo ta pogajanja vršila v Rimu ali v Beogradu.

Glavna vprašanja, ki jih ima rešiti konkordat, so sledeča: imenovanje škofov, konfesionalne šole, mešani zakoni, prispevki države za vzdrževanje duhovnikov in verskih institucij, vprašanje staroslovenske božje službe. Dr. Smolaka meni, da se bo vprašanje staroslovenske liturgije rešilo morda s posebnim dodatkom k konkordatu, poudarja pa svoje stališče, da je glagolica privilegij celega naroda in ne le posrednih krajev. Po podpisu konkordata bo eden od jugoslovenskih škofov imenovan za kardinala.

Tako poslanik Smolaka. Njegove izjave so zanimive, toda po naših informacijah niso povsem točne, odnošno tako iskrene, kakor bi bilo potrebno že z ozirom na važne nacionalne interese, ki pridejo v poštev pri ureditvi razmer med našo državo in Vatikanom.

Medtem ko je prejšnja vlada pripravljala pogajanja z Vatikanom s stališča strogega čuvanja naših državnih in nacionalnih interesov, so se pod novim režimom tudi v tem oziru pojavili škodljivi vplivi. Intransigentna klerikalna struja, ki ima v vladi štiri ministre ter upravlja tudi verski resort, stoji v vprašanju konkordata povsem na strani vatikanske diplomacije in politike. Ona izhaja s stališča, da država nima besede v cerkvenih upravnih stvareh. Zlasti se protivi, da bi država imela besedo pri imenovanju cerkvenih dostojanstvenikov in zahteva tudi popolno priznanje konfesionalnih šol, akoravno je to po veljavnih ustavnih predpisih izključeno.

Najzanimivejše pa je, da se klerikalni eksponenti v vladi kar najostreje protivijo zahtevi po uvedbi staroslovenskega bogoslužja. Pod vplivom beograjskega papeškega nuncijs in vodstvom ljubljanskega škofa dr. Jegliča, ki ima v tej zadevi kot poseben zaupnik vatikanskih politikov svoje instrukcije, so se slovenski klerikalci z vso silo zavzeli za ohranitev latinskega jezika v katoliški liturgiji. Oni so proti temu, da se vprašanje cerkvenega jezika pri konkordatnih pogajanjih sploh vzame v diskusijo, češ, da je to povsem interna cerkvena zadeva, katero naj papež uredi, kakor on hoče, država pa se v to stvar nima mešati. Iz intervjuja s poslanikom Smolako sledi, da je vprašanje cerkvenega jezika že v opasnosti. Dr. Smolaka že pripušča možnost, da se bo to vprašanje izvelo iz konkordatne pogodbe ter pridržalo posebnemu »dodatku«. To se pravi, pripustiti možnost, da Jugoslavija najprej daj iz rok vse svoje adute, potem pa poskusi razpravljati o cerkvenem jeziku. Kaj to pomeni, nam je jasno: odgoditev staroslovenske liturgije ad kalendas graecas!

Vprašanje cerkvenega jezika nima seveda z vero ničesar opraviti. Bogu je vseeno, v katerem jeziku ga moliš. Kar se tiče pa še posebej staroslovenske liturgije, je ona v katoliški cerkvi ravno tako častljiva, kakor latinska. Staroslovensko bogoslužje sta uvedla apostola Ciril in Metod, ki ju je tudi katoliška cerkev proglasila za svetnika, glagolica je do danes v nekaterih krajih naše domovine ostala narodni privilegij, kojega je le našemu narodu sovražna politika skušala na vso moč omejit.

Pogajanja o konkordatu zahtevajo veliko takta in zmerne previdnosti, da se ne ognemo vsakemu povodu za bodoče kulturne borbe. Ustava je najdelikatnejše probleme te vrste rešila pravilno.

Naglica, s kjo se je, potem ko je bil Vatikan pogajanja odgodil, zdaj nenadoma začelo v tem predmetu delati, je sama na sebi sumljiva. Hoče se pač izrabi izredna situacija, ko ministristvo ver upravlja klerikalni eksponent.

Ako se le mala pogreška v klerikalni smeri zanese v konkordat, bo to zbudilo borbe, ki naši državi morejo samo škodovati. Zato svarimo vlado, naj pazi, da se v vprašanju konkordata ne zaleti v obljube, ki jih ne bi mogla prenašati država s tako strukturo veroizpovedi, kakor nam jo je žal naklonila v tem oziru nam nemila usoda.

Osnova sporazuma z Radićem

MINISTER PETROVIĆ SE JE NENADOMA VRNIL V BEOGRAD TER JE DANES REFERIRAL O SVOJIH ZAGREBSKIH USPEHIIH. — VELEZANIMIVE IZJAVE O RADIĆEVIM ZAHTEVAH IZ OKOLICE MIN. PRESEDNIKA. — NA POTU K REVIZIJI USTAVE? — ODLOČITEV KRONE.

Beograd, 25. septembra. p. Davi se je nenadoma povrnil iz Zagreba notranji minister Nastas Petrović, ki bi imel potovati v Belje h kralju. G. Petrović je izjavil, da je pričakoval iz Beograda gotovih poročil, s katerimi je hotel oditi v Belje. Ker pa teh poročil ni bilo, je namesto v Belje se povrnil v prestolico. V Belje namerava oditi v ponedeljek, ako se kralj medtem ne povrne v Beograd. Minister je nadalje rekel, da je zelo zadovoljen z rezultatom svojih razgovorov z radićevci v Zagrebu. Dodal je, da se bodo s časoma dala gotovo odpraviti vsa nesoglasja med vlado in HRSS. Sedaj ni več ovir, je izjavil G. Petrović, vstopu radićevcev v kabinet. Ukaz o imenovanju novih ministrov bo podpisan najbrže že te dni in novi ministri bodo potem takoj prisegli, čim se povrne kralj v Beograd.

G. Petrović je tekom dopoldneva dolgo konferiral z ministrskim predsednikom ter je g. Davidovića podrobno obvestil o svojih razgovorih v Zagrebu. Konferenca sta se kasneje tudi udeležila Korošec in Spaho.

Po konferenci je imel Vaš dopisnik razgovor z nekim prijateljem g. Davidovića, ki ima zelo tesne zveze z vlado. Ta gospod je v glavnih obrisih očrtal po razum vladnih strank z radićevci. Rekel je, da mora vlada računati z dejstvom da je 95 odst. Hrv. federal. Po njegovem mnenju bodo radićevci vztrajali pri svojih zahtevi po federativni ureditvi države. Ako hoče vlada ostati, bo morala v tem oziru popuščati. G. Davidović sicer uverja, da to ni dobra rešitev, nima pa možnosti, da bi se danes temu uprl. Ministrski predsednik upa samo, da se bodo sčasoma radićevci uverili, da so njihove ideje absurde. Radićev izjavo o angleškem parlamentarizmu je treba to-

mačiti tako, da HRSS pristaja na neodvisno hrvatsko državo po vzorcu Irske, v okviru kraljevine pod kraljem Aleksandrom. To državo naj bi tvorile Hrvatska, Slavonija in Dalmacija. Glede Bosne bi se zadovoljili z manjšo avtonomijo. V tem smislu se bodo kakor je dejal omenjeni gospod, vršila pogajanja za revizijo ustave. Mi imamo, je dodal, sedaj revizionistično večino. Naglašam, je zaključil Davidovićev prijatelj, da ministrski predsednik ni za tako rešitev državnega vprašanja, da pa drugače pač ne bo šlo. Vladne skupine se bodo morale poslužiti Radićevim željam, ako se hočejo obdržati na krmilu države.

Beograd, 25. septembra. p. Navzlic temu, da se iz vladnih vrst poudarja, da so zagrebška pogajanja popolnoma uspeša, se vendar trdovratno vzdržuje vest, da položaj še nikakor ni razčiščen in da tudi vlada sama še ni odobrila, kar je Radić zahteval. Radić je stavil vladi minimalne zahteve, pod katerih nikakor ne bi itil. Radićevci ne odnehaajo od svoje neodvisne hrvatske države in ostanejo pri svojem programu. Kakšno stališče bo končno zavzela vlada, se še ne more reči. Gotovo je le, da krona na to še ni pristala. Kabineta pripravljata sedaj teren za povratek kralja v Beograd, da bi potem pritisnil na dvorne kroge. Zatrjuje se, da dosedaj ni nobenega znaka, ki bi kazal, da drugi ustavni faktor akceptira idejo popolne preureditve države. Zato se položaj vlade ni izboljšal navzlic neprestanemu uverjanju, da se je njeno stališče učvrstilo.

Beograd, 25. septembra. p. Konferenca v min. predsedništvu je danes prisostvoval tudi minister dvora Janković. Zatrjuje se, da potuje Janković v Belje informirati kralja. Dejstvo, da tja ne odide Davidović se tolmači kot znak, da odnosi s HRSS. še nikakor niso prečiščeni.

Seja finančnega odbora

OPOZICIJA ODBILA MINISTRU SUŠNIKU KREDIT, ČEŠ DA NIMA ZAUPANJA V VLADO. — ODOBRILO JE PODRUŽI MILIJON KREDITA ZA BOLNICE V SLOVENIJI.

Beograd, 25. septembra. p. Današnja seja finančnega odbora, pri kateri so bile na dnevnem redu vladne zahteve po raznih novih kreditih, je bila zlasti živahna, ko je prišel v razgovor predlog o kreditu 140 milijonov za popravilo železniških vozov in prog. Minister prometa Sušnik si je prizadeval dokazati utemeljenost tega novega kredita. Pri tem je prav nerodno poveljeval sebe ter se zaganjal v svoje prednike. Opozicija je izjavila, da kredita ministru Sušniku ne dovoli, ker nima zaupanja v vlado. Dejstvo, da je opozicija v seji finančnega odbora dovolila vse od vlade zahtevane kredite, razen tega, ki ga je zahteval minister Sušnik, se tudi v vladnih krogih komentira kot dokaz posebnega nezaujanja napram min. Sušniku, a obenem tudi kot dokaz velike nespretnosti, ki jo je minister prometa pokazal pri utemeljevanju svojega predloga.

Značilno za vladne kroge, ki po svojem reptilskem časopisju neprestano širijo senzacionalne vesti o korupciji, je intermezzo, ki se je zgodil v današnji seji finančnega odbora. Ko je zemljorad. Vujić načel zadevo dobav pri družbi »Ferrum«, je rad. posl. Kostić zahteval od njega, da naj pove imena krivcev, da se takoj izroče sodišču. Tako posl. Vujić kakor tudi ostali vladni posl. so obmolčali in niso mogli navesti nobenih krivcev. Ko je posl. Kostić nato dejal, da sta v zadevo zapletena dva sedanja aktivna ministra, je nastala prav mučna situacija.

Opozicija je med drugim dovolila tudi kredit za slovenske bolnice in s tem popravila pogreško, ki so jo napravili klerikalni poslanci takrat, ko se je sprejemal proračun in niso zahtevali za ljubljansko bolnico večjega kredita.

Beograd, 25. septembra. p. Finančni odbor je danes dopoldne nadaljeval sejo ter sklepal o odobritvi raznih kreditov. Minister Sušnik je zahteval kredit od 140 milijonov Din. V svojem ekspoziceju je pojasnjeval postopek pri oddaji železniških voz v popravilo ter izjavil, da je popravilo v posebnih delavnicah za polovico dražje kot v državnih delavnicah. Pojasnjeval je tudi kako naj bi se v bodoče postopalo pri popravilu vozov. Najprej je bilo treba popraviti najbolj pokvarjene vozove, za kar je potrebnih 20 milijonov Din, nato manj pokvarjene vozove, katerih poprave bi stale 16 milijonov Din. Za ostale poprave vozov bi bilo treba 9 milijonov Din. Država dolguje večino v inozemstvu, za vozovni park 500 milijonov Din in so zato tovarne že zadržale vozove. Minister upa, da bo te zaostanke pokrili iz tekočih dohodkov železnic. Rad. posl. Radonić je izjavil, da

ne veruje v Sušnikovo obetanje. Poslanec Vujić (zemljorad.) je načel debato o družbi »Ferrum«, ki je dobavljala državi železniški material ter govoril, da so se vršile zlorabe. Rad. posl. Kostić je zahteval od Vujića, da naj navede imena krivcev, da se takoj izroče sodišču, češar pa on ni mogel storiti. Posl. Kostić je nato dejal, da sta v to zadevo vpletena dva aktivna ministra. Pri glasovanju je bil predlog vlade za 140 milj. kredit odklonjen s 16:15 glasovom. Opozicija je izjavila, da je glasovala proti, ker nima zaupanja v vlado. Nato je opozicija dovolila, da se odglasujejo oni krediti, ki so stvarno nujni. Med njima je dovolila tudi kredit 1 in pol milijona dinarjev za bolnice v Sloveniji.

Seja ministrskega sveta

Beograd, 25. septembra. p. Popoldne je imela vlada sejo, ki je večinoma veljala poročila notranjega ministra Nastas Petrovića o njegovih pogajanjih v Zagrebu. Potem se je končala načelna debata o invalidskem zakonu, ki je bil v načelu sprejet. Na zahtevo vojnega ministra je bila vnešena v zakon določba, da se invalidom, ki so bili aktivni častniki pri odmeri invalidnine prizna za eno stopnjo višji čin, nego so ga dejansko imeli. Ministrski svet je nadalje sklenil, da se rešitev o zadevi agrarnih tožb v Dalmaciji odloži, dokler se ne prouči besedilo naredb iz meseca marca leta 1922, ki se nanaša na ta predmet. V ponedeljek se konča debata o novi carinski tarifi. Prihodnja seja min. sveta se vrši jutri.

SPREMENBE V MONOPOLSKI UPRAVI.

Beograd, 25. septembra. r. Kakor poročajo »Novosti« bosta odstavljena upravnik državnih monopolov. Kandidata za njuni mesti sta državni svetnik Vulović in zemljoradniški poslanec dr. Stajić. »Novosti« pravijo, da sta dosedanja upravnik državnih monopolov slabo vodila posle in da sta s tem državi povzročila precej škode.

MASARYKOV SIN ČSL. POSLANIK V LONDONU.

Praga, 25. septembra. i. Sin predsednika Masaryka, legacijski svetnik Jan Masaryk, ki biva trenutno s češkoslovaškim zunanjim ministrom dr. Benešom v Ženevi, bo po svojem povratku imenovan namesto v Rim imenovanega poslanika v London. Rimski poslanik dr. Kybal bo odšel kot diplomatski poslanik v Južno Ameriko, na njegovo mesto pa pride dosedanj londonski poslanik.

Nove korupcijske afere

OBOŽBE PROTI BIVŠIM IN SEDANJIM MINISTROM.

Beograd, 25. septembra. p. Danes je imel ožji glavni odbor radikalne stranke sejo, na kateri je sklenil vložiti v Narodni skupščini obtožbe proti nekaterim bivšim in aktivnim ministrom sedanjega režima. Obtoženi bodo:

bivši minister za prehrano Miloje Jovanović radi takozv. subotške afe in soudeležbe pri poslih sedanjega zunanjega ministra Voje Marinkovića;

bivši minister za šume in rude Ivan Kovačević (sedaj radićevce) radi kupčij z Radićevim finančnikom Milanom Prpićem, glede prodaje Steinbeissovih podjetij;

sedanji finančni minister dr. Spaho radi odprave sekvestra na električno podjetje v Jajcu in afe z znankami v Sarajevu;

bivši minister za šume in rude Zika

Rafajlović radi prodaje gozdov grofa Festetisca svojemu bratu Milošu Rafajloviću in Milanu Prpiću;

sedanji minister prosvete dr. Korošec radi nabav v Ameriki, sklenjenih v dobi, ko je bil prvič minister. Obtožbe proti dr. J. Korošcu je svojevčasno zahteval sedanji ministrski predsednik Davidović in bo obtožnica sestavljena na podlagi njegovih navedb.

Poseben odbor radikalnega kluba ima nalogo, da obtožnice sestavi ter jih s potrebnimi podpisi vloži v narodni skupščini.

Istočasno je bilo sklenjeno, da bodo radikalni glasovali za to, da se na podlagi obtožnic, vložnih proti bivšima ministroma dr. J. Marinković in dr. Janković uvede parlamentarna preiskava in tako vsi očitki razčistijo.

Atentat na kralja Borisa

KLJUB BOLGARSKIM DEMANTIJEM SE VEST O ATENTATU POTRjuje. — KRALJ NI BIL RANJEN, PADEL PA JE V OMEDEVICO ARETACIJA JUGOSLOVENSKEGA NOVINARJA V SOFIJI.

Beograd, 25. sept. r. Vesti o atentatu na bolgarskega carja Borisa, ki so bile prvotno energično dementirane, se sedaj potrjujejo. Atentator sicer kralja ni pogodil, a Boris je prestrašen omedlel in se je zato sprva mislilo, da je mrtev. Atentator Angel Kolušev je aretiran. Z njim je aretiranih še več drugih oseb, med njimi urednik komunističnega »Rabotničeskoga Edinstva« Bakalov.

Beograd, 25. sept. p. Iz Sofije poročajo, da so bolgarske oblasti sinoči prijele posebnega dopisnika beograjskega »Vremena« Bruno Kerendo, češ da je razširjal tendenciozne vesti.

Generalno tajništvo Jugoslovenskega novinarskega združenja je poslalo bolgarskemu novinarskemu društvu tole brzojavko: »Protestiramo zoper aretacijo poročevalca beograjskega lista »Vremena« g. Bruna Kerenda in prosimo za vaš kolegijsko intervencijo, da se omenjeni gospod takoj izpusti iz zapor. Ako se to ne zgodi, bomo protestirali pri generalnem tajništvu mednarodne časniškarske zveze v Parizu in zahtevali od jugoslovenske vlade, da bolgarskim novinarjem ne dovoli niti prehoda skozi jugoslovensko državo.

Akcija Zveze narodov pri mednarodnih konfliktih

DVA NAČRTA ZA OMEJITEV BODOČIH KONFLIKTOV. — KAKO NAJ NASTOPA ZVEZA NARODOV. — JUGOSLOVENSKI PREDLOGI

Zeneva, 25. septembra. r. Češkoslovaški minister zunanjih zadev dr. Beneš je dal danes popoldne pred tretjo komisijo izčrpano poročilo, ki navaja, kako bi se po novi pogodbi postopalo v slučaju mednarodnih konfliktov. Po paktu Zveze narodov je postopek sledeči: 1.) Konflikt izbruhne. 2.) Svet Zveze narodov poskuša s posredovanjem. Ako ostane posredovanje brezuspešno in pride do vojne, ima svet Zveze narodov konstatirati, kdo je kriv. Potem stopijo po čl. 16. pakta gospodarske sankcije v veljavo. 3.) Vojaške sankcije so obligatorne le, če se Svet soglasno zanje izreče. 4.) Ako do te soglasnosti ne pride, ostane članicam Zveze na prosto nastopiti po svojem preudarku.

Po načrtu novega protokola bi pa bilo postopanje sledeče: 1.) Konflikt izbruhne. 2.) Uvede se postopanje pred razsodiščem. 3.) Svet Zveze narodov stori potrebne ukrepe, da se prepreči razširjenje konflikta ali njegova poostritven. Ako se odkloni razsodišče in prične vojna ali odklonijo provizorični ukrepi Sveta, potem Svet ugotovi, kdo je napadalec. Ali je zato potrebna soglasnost ali ne, še ni jasno. 4.) Ko je svet Zveze narodov ugotovil kdo je napadalec se stavi v akcijo vse sankcije gospodarske, finančne in vojaške narave in sicer avtomatično in izvršijo se brez nadaljnjih sklepov.

V debati se je posebej angleški delegat zavzemal za obligatorne vojaške sankcije proti napadalcu.

Zeneva, 25. septembra. r. V komisiji za razorožitev je stavil dr. Kosta Kumanudi par važnih predlogov, ki jih je plenarna seja soglasno sprejela. Dr. Kumanudi je opomnil, da člen 6. protokola o razorožitvi ne predvideva vseh razmer, ki ogrožajo mir. Treba je zabraniti vsa dejanja, ki pomenijo ogroženje tujega teritorija. To vprašanje se nanaša posebno na delovanje komitašev in oboroženih tolp. Taka dejanja so v očitem protislovju s principi mednarodnega prava in naj se smatrajo za mednarodne delikte. Predlog dr. Kumanudija da se njegova izjava pripíše kot avtentična interpretacija k čl. 6. protokola, je bil soglasno sprejet.

PLENARNA SEJA ZVEZE NARODOV.

Zeneva, 25. septembra. s. Na današnji plenarni seji Zveze narodov je sporotil predsednik, da je republika San Domingo predložila prošnjo za sprejem v Zvezo. Prošnja je bila izročena pristojni komisiji.

Dnevni red je obsegal 12 točk. Pri točki o finančni obnovi Avstrije je imel bivši poslanik Mensdorff daljši govor, v katerem je med drugim opozarjal na prijateljsko in razsodiščno pogodbo med Avstrijo in Češkoslovaško. Ta pogodba ne znači samo mrtvih točk, temveč resničen in uspešen napredek v dobrih sosednjih odnosih med obema državama. Avstrija je sklenila slične pogodbe tudi z Madžarsko in Poljsko.

Nemško-angleška trgovinska pogajanja razbita

Pariz, 25. septembra. »Matin« poroča iz Berlina, da so se pogajanja med Anglijo in Nemčijo radi sklepa trgovinske pogodbe razdrila. Board of Trade, ki je zastopala angleško vlado v Berlinu je odpikovala svojega delegata, ki je danes zvečer odpotoval v London. Vest potrjuje tudi Reuterjev urad, ki dostavlja, da se sicer varuje najstrožja tajnost glede prekinjenja angleško-nemških pogajanj, vendar pa se je doznalo toliko, da leži vzrok razdora v tem, ker Nemci niso hoteli pristati na koncesije, ki jih je zahteval angleški zastopnik radi carine proste uvoza angleškega blaga, za katerega je Nemčija zahtevala naravnost prohibitivno carino.

PREPOVED IZVOZA ŽITA IZ ČEŠKOSLOVAŠKE.

Praga, 25. septembra. s. »Prager Presse« prinaša, da bo prehranjevalno ministrstvo predlagalo generalno prepoved izvoza za ječmen in pšenico iz Češkoslovaške.

Borza

25. septembra:

CURIH: Beograd 7.40, New-York 525, London 23.25, Pariz 27.75, Milan 23.07, Praga 15.75, Budimpešta 0.0069, Bukarešta 2.65, Sofija 3.85, Dunaj 0.0074375.

TRST: Beograd 31.75 do 32, Dunaj 0.0320 do 0.0330, Praga 68 do 68.50, London 101.80 do 102, New-York 22.75 do 22.90, Curih 432 do 435; valute: dinari 31.75 do 32.

DUNAJ: Devize: Beograd 990 do 994, Milan 3114 do 3126, New-York 70.935 do 71.185, Pariz 3757 do 3773, Praga 2125 do 2135, Sofija 515 do 519, Curih 13.495 do 13.545; valute: dinari 986 do 992, lire 3100 do 3120.

PRAGA: Beograd 47.55, Dunaj 4.71625, Rim 148.875, New-York 33.95.

BERLIN: Beograd 5.89, Milan 18.85, Praga 12.565, Curih 79.875.

LONDON: Beograd 317, Pariz 84.74, Rim 101.80, Dunaj 317.000, Praga 149.50.

NEW-YORK: Beograd 140.25, Pariz 527.50, Rim 439, Dunaj 0.1412, Praga 299.50.

Domače vesti

Solnce vzhaja ob 5-52, zahaja ob 18 48

Dunajska vremenska napoved za petek: Spremenljivo, nekaj hladnejše.

Gospodarstvo

Povečana produkcija sladkorja

V Jugoslaviji je danes osem tvornic sladkorja, in sicer dve v Srbiji, tri v Vojvodini, ena v Baranji na državnom posestvu Belje, ena v Bosni in ena v Slavoniji. Lani so te tovarne izdelale skupaj 4063 vagonov sladkorja in sicer beogradska 300, čuprijska 214, usorska 417, Belje 1275, Červenka v Vojvodini 1174, tvornica v Velikem Bečkereku 1318, v Novem Vrhu 1181 in v Osijeku 1129 vagonov. Tvornice v Srbiji so izrabile samo 20 do 30 odst. svoje kapacitete, ostale pa okrog 75 odst.

Produkcija sladkorja naših tvornic stalno raste zadnja štiri leta. Leta 1920-21. je znašal proizvod 1017 vagonov, l. 1921-22. 2381 in leto kasneje 3376 vagonov. Letos so dobile tvornice približno 75.000 vagonov sladkorne repe, kar pomenja, da bo v jeseni znašala produkcija sladkorja v naših tvornicah približno 9 tisoč vagonov, tako da jih bo ostalo kakih 3000 za izvoz, seveda le tedaj, ako bodo tovarne v naši državi sposobne za predelavanje vse te repe.

Kakor pišejo češkoslovaški listi, cenijo letošnjo sladkorno kampanjo na Češkoslovaškem okoli 135.000 vagonov, od katerih se bo izvozilo 100.000, torej za 35.000 vagonov več kot lani.

Italijanski kredit beograjskim graditeljem

V Beogradu se je vršilo te dni zborovanje Udruženja graditeljev, ki se je ustanovilo pred enim letom. Predsednik je g. inž. Sevidi. Po predloženem poročilu ima društvo 350 članov. Odbor se je potegoval za posojilo 150 milijonov dinarjev z 12 odst. obresti, ki naj bi ga dobil v Italiji.

Posojilo je v načelu že sklenjeno z Italijo, ki izplača takoj po zaključenju posojila 50 milijonov dinarjev v gotovini. Nadaljnji obrok 50 milijonov se ima izplačati tekom enega leta ostanek pa v materialu po pariteti beograjskih cen. Pogajanja za to posojilo so vodili inž. Sevidi, načelnik finančnega ministra Katunac, Ivković in Kujundžić. Za končni podpis pogodbe se bodo določili trije posebni pooblaščenici. Krediti iz tega posojila se bodo razdelili na posamezne člane sorazmerno z obsegom njihovega poslovanja in potrebe.

Tako prihaja po malem na raznih poteh tuji kapital v naše gospodarstvo. Obrestna mera 12 odst. je vsekakor malo previsoka, čeprav je za enkrat v razmerju z našimi bančnimi obrestmi zelo ugodna.

Narodna banka SHS dne 15. septembra.

Aktiva: Kovinska podloga znaša 468.263.815,68, posojila 1.500.239.658,58, račun za odkup kronskih novčanic znaša 1208.216.353,46, dolg države znaša 2966.355.034, saldo raznih računov znaša 243.701.492,72 Din.

Pasiva: Glavnica 50.000.000 Din v kovanem zlatu, od te vplačano 25.360.600 rezervni fond 5.937.903,36, novčani v tečaju 5894.834.715, terjatve države po raznih računih 17.211.306,15, razne obveznosti 380.417.735,93, nadavek za kupovanje zlata za glavnico in fonde 63.014.094 dinarjev.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza. Pšenica baška (8 vagonov) 350 do 352, oves (6 vagonov) 235, kuruza v štokih (12 vag.) 105, stara baška 275, fižol beli baški (1 vagon) 450, moka 7 (2 vag.) 355. Tendence nestalna.

Zunanja bilanca Jugoslavije od leta 1919. do 1923. Po najnovejši statistiki je znašal uvoz naše kraljevine po prevratu od leta 1919. do 1923.: Leta 1919. (kilogramov) 154.308.921 v vrednosti 2.982 milijonov 67.276, l. 1920. 418.673.054, 3.465.819.272 Din, l. 1921. 686.179.649, 4.122.097.642 Din, l. 1922. 1.093.982.230, 6.441.876.189 Din in l. 1923. 950 milijonov 529.784, 8.309.635.472 Din. V istem razdobju je znašal izvoz 263.846.987, 686 milijonov 845.040 Din, 716.605.339, 1.320 milijonov 606.055, 1.409.466.721, 2.460 milijonov 737.562 Din, 1.769.397.692, 3.691 milijonov 166.163 Din in 2.854.402.089, 8.048.843.930. Na podlagi teh števil se vidi, da je znašal l. 1919. izvoz 23,03 odst. uvoza, 1920. 38,10 odst., 1921. 59,69 odst., 1922. 57,29 odst. in 1923. 96,86 odst. Lani je torej izvoz skoraj dosegel uvoz. Računati je, da se bo razlika letos še zmanjšala, ako izvoz uvoza ne bo celo presegal, s čimer bi bila naša zunanja bilanca aktivna.

Carinski ažio. Dne 1. januarja 1919. je znašal carinski ažio 40 odst. Dne 1. aprila 1920. se je povzela na 100 odst., 16. junija 1921. na 300 odst., 10. novembra 1921. na 400 odst., 10. decembra 1921. na 500 odst., 15. julija 1922. na 600 odst., 15. januarja 1923. na 800 odst. in 1. septembra 1924. na 900 odst.

Izprememba člena 61. carinskega zakona. S členom 223. finančnega zakona za leto 1924-25. se izpreminja prvi del čl. 61. carinskega zakona v tem zmislu, da se iz inozemstva uvoženo blago carini pri oni carinarnici, na katero je naslovljeno po tovarnem listu, ali pa pri

najbližji, ako v naslovljenem kraju ni carinarnice ali pa ni pooblaščen za carinjenje takega blaga. Finančno ministrstvo je določilo, da se ima ta izprememba uporabljati v vsakem primeru, kadar se blago odpošlje iz inozemstva z enakovrstnim prometnim sredstvom (samo po železnici ali samo po ladji) do mesta, označenega v tovarnem listu.

Neuspeh živinskega sejma v Sarajevu. V Sarajevu se je v ponedeljek začel veliki živinski sejem, na katerega je bilo prignano zelo mnogo živine. Uspeh sejma je malenkosten. Glavni vzrok neuspeha je pripisovati porastu dinarja in s tem rezerviranosti kupcev, ki čakajo, da cene padejo. Prve dni se ni prodalo skoraj nič. Kot kupci so se javili samo nekateri sarajevski mesarji in italijanski trgovci. Merda bo proti koncu sejma kaj več kupčije. Vsekakor je računati z zelo slabim uspehom sejma.

Veterinarski pregled pri tranzitu inozemske živine. Poljedelsko ministrstvo je naročilo vsem obmejnim veterinarskim postajam, da se ima pri tranzitu živine in živinskih sirovin iz inozemstva vršiti pregled samo na dohodni obmejni veterinarski postaji in plačevati predpisane pristojbine. Pri izhodni postaji se tranzitne pošiljke samo prijavijo.

Novi vagoni. Prometno ministrstvo je dobilo te dni iz Nemčije 100 vagonov na račun vojne odškodnine. Vagoni so tovarni in določeni za prevoz perutnine. S temi vozovi bo krita potreba naših trgovcev za izvoz tega blaga.

Nova emisija novčanic v Italiji. Italijanska Narodna banka je pooblaščenka izdati nove bankovce po 100 lir do zneska 200 milijonov in po 50 lir do skupne vsote 100 milijonov lir.

Poljska razstava v Skoplju. S podporo poljedelskega ministrstva priredi Srpsko poljoprivredno društvo v Skoplju od 27. do 30. t. m. poljedelsko razstavo, na kateri bodo razstavljeni razni poljski pridelki, kakor tudi stroji in orodje, ki se uporabljajo za obdelovanje zemlje. Ta razstava je važna za južne kraje naše kraljevine.

Polom dunajske banke. Z Dunaja poročajo, da je tamošnja bančna tvrdka Hermann Herschmann zahtevala pri trgovinskemu sodišču otvoritev poravnalnega postopanja. Aktiva banke znašajo 500 milijonov avstrijskih kron, pasiva pa 7 milijard. Primanjkljaj je torej 6 milijard in pol avstrijskih kron.

Drva za kurjavo dražja. Iz Osjeka poročajo, da so se drva za kurjavo prve vrste podražila za približno 200 dinarjev za vagon, torej od 3050 na 3250 Din.

Jugoslovenska moka v Bratislavi. Ko je mestna uprava bratislavska začela svojo akcijo proti podražitvi živil je dobila Jugoslavija ponudbo za večjo množino moke, ki je bila na tamošnjem trgu še vedno cenejša kot domača. Mestna uprava se ni hotela spustiti v to uvozno transakcijo, češ, da pomenja investicijo v znesku pol milijona češkoslovaških kron. Vendar je poverila zasebni trgovini uvoz jugoslovenske moke. Čim se je pojavila moka iz naše države na trgu v Bratislavi, so cene takoj padle.

Dobave in prodaje. Dne 11. oktobra se bo vršila pri ravnanstvu državnih železnic v Sarajevu ofertalna licitacija

glede dobave 70 ton plinovega koksa. Dne 20. oktobra pri ravnanstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave vmeti za odbojnik; pri ravnanstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave 5560 kubičnih metrov drv; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave cigaretnega papirja. Šumsko-gospodarstveni urad ogulinske imovne občine v Ogulinu bo prodal dne 18. oktobra večjo količino raznega lesa na panju. Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesantom na vpogled.

Rekordna letina tobaka na Turškem. Letošnjo letino tobaka v Turčiji cenijo po vesteh iz Carigrada na 70 do 90 milijonov kg. Od lanske žetve je ostalo še 800 ton tobaka v skladiščih v Smirni. Zato se bo letos izvažal tobak na veliko. Zadnja tako dobra letina tobaka je bila pred osmimi leti.

Borza

25. septembra:

LJUBLJANA. Vrednote. Vojna škoda 114 do 117, Celjska posojilnica 210 do 0, Ljubljanska kreditna 225 do 240, Merkantilna 123 do 130, Prašedion 916 do 919, Strojne 148 do 150, Vevče 0 do 124, za dolžnice Kranjske deželne banke 0 do 90. Blago. Trami merkantilni, tesani, 5 m dolž. 16-22 cm in 7 m 19-24, franko meja (3 vag.) 418 do 425, remeljui 4 do 5 m, 8-10 cm, franko meja (1 vag.) 804 do 812, letve 3 do 4 m, 3-5 cm, franko meja (1 vag.) 636 do 640, hrastovi plohi 1a, 3, 5, 6, 8, franko Ljubljana 1500 do 0; drva, suha, bukova, 1 m dolž, franko nakl. post. 26 do 0; oglje vilano, franko meja 112.50; pšenica domača, franko Ljubljana 370 do 0, bačka, franko bačka post. 0 do 360; kuruza bačka, franko bačka post. 0 do 285, umetno sušena, franko slov. post., dobava oktober 0 do 290; oves bački, franko bačka post. 0 do 285; suhe gobe, srednje, franko Ljubljana 60 do 75; krompir beli, franko slov. post. dobava okt. 0 do 130; laneno seme, par, Ljubljana (pol vag.) 690 do 690; konoplja mandžurska, brutto za netto, franko Ljubljana 790 do 880; brinje hrvatsko, franko Karlovac 0 do 250; divja repica, franko slavonska post. 0 do 255; fižol ribničan, franko Ljubljana 500 do 0, b-n, franko Ljubljana 0 do 650, prepeličar, franko Ljubljana 450 do 0, z roko izbran, franko Ljubljana 550 do 0, mandolon, franko Ljubljana 350 do 0; la garant. banat. čista svinjaka mast, za kg franko skladišče Ljubljana 0 do 35, la soljena samo hrtna slanina, za kg franko skl. Ljubljana 0 do 34, la prekajena slanina, franko skl. Ljubljana 0 do 36.

ZAGREB. V efektih je tendenca nadalje slaba. Bančni papirji ne izkazujejo nikakih izprememb v primeri z včerajšnjimi zaključki. Promet je bil minimalen. Od industrijskih papirjev je Sečera zopet padla na 875, Slavonija pa na 73. Promet je bil nekaj večji. V devizah je bila tendenca nekaj bolj čvrsta. Tečaji so začeli na višji bazi od včerajšnjih in so tekom sestanka še nadalje porasli v posrednih devizah zaradi pomanjkanja blaga. Tako je porastel London od 319.50 na 321, Švica od 1362.50 na 1364. Narodna banka je dajala ček na Švico po 1362.50,

na Italijo pa po 314. Promet je bil srednji. Trgovalo se je največ v devizah na Dunaj, London, Prago in Švico. Tendence je tudi po borzi ostala neizpremenjena čvrsta. — Notirale so devize: Dunaj 0.1001 do 1021, Italija izplačilo 312.95 do 315.95, ček 312.50 do 315.50, London, izplačilo 318.45 do 321.45, ček 317.95 do 320.95, New-York, ček 71 do 72, Pariz 376.75 do 381.75, Praga 212.75 do 215.75, ček 212.50 do 215.50, Švica 1357.50 do 1367.50; valute: dolarji 70 do 71, avstrijske krone 0.1015 do 0, češkoslovaške krone 210 do 0, madžarske krone 0.0865 do 0.0885, lire 309.50 do 312.50; efekti: bančni: Litorale 0 do 75, Trgo 29 do 30, Eskomptna 109 do 110, Poljedelska 17.50 do 19, Kreditna Zagreb 112 do 118, Hipo 56 do 58, Jugoslavenska 104 do 106, Ljubljanska kreditna 222.50 do 235, Prašedion 915 do 917, Etno 0 do 125, Slavenska 94 do 96, Srpska 137 do 138; industrijski: Eksploatacija 0 do 100, Goranin 105 do 110, Sečera 870 do 900, Isis 65 do 67, Narodna šumska 0 do 70, Gutmann 875 do 900, Isis 65 do 67, Narodna šumska 0 do 70, Gutmann 875 do 900, Slavonija 73 do 75, Strojne 150 do 0, Trboveljska 335 do 405, Vagon 100 do 102; državni: Posojilo 63 do 65, Vojna škoda 113 do 114.

BEOGRAD. Na današnji borzi je bila tendenca čvrsta. Tečaji vseh tujih deviz so porasli v primeri z včerajšnjimi notacijami. Blaga je bilo malo na tržišču. Promet je bil srednji. — Notirale so devize: Dunaj 0.10 do 0.10125, Budimpešta 0.0975 do 0, Bukarešta 36 do 37, Italija 313 do 314.25, London 319 do 320, New-York 71.35 do 71.50, Pariz 378 do 380, Praga 214 do 214.50, Švica 1364 do 1365.

Sokol

»Sokol I.« Naš nedeljski pešizlet v Šmartno pod Šmartno goro se vrši v civilu in ima namen, da se v lepi jeseni pozabavamo par ur v krasni naravi. K izletu bratsko vabimo naše članstvo in naraščaj, zlasti pa naše sokolske družine. Dobrodošli pa tudi drugi »Sokoli I.« naklonjeni krogi. Spored: ob pol devetih zbiranje na Taboru odkoder odidem po Dunajski cesti mimo Gamelnjov v Šmartno, kjer se utaborimo na lepem travniku gostoljubnega domačina. Po prihodu skupni izletni obed na prostem proti mali odškodnini. Kruh na razpolago. Vzemite s seboj primerno posodico in žlico. S pelerino, starim pletom si pogrešite tla. Za prtljago bo na razpolago voz. Po obedu prosta zabava, igre, petje, godba na meh. K popoldanski zabavi se pridružijo zavedni domačini s svojim mičnim pevskim zborom »Zarja« iz Tabor. Prijave za izlet sprejema br. Turk, Prešernova ulica 48 in pisarna na Taboru.

»Plesni krožek Tabor« ima v soboto 27. t. m. ob 8. uri zvečer svoj sestanek na Taboru v glasbenem salonu. Razgovor o bodoči plesni seziji.

Sport

VELIKE AVTOMOBILSKE DIRKE V BEOGRADU.

Avtomobilski klub Kraljevine SHS priredi v nedeljo 5. oktobra ob 14. drugo jesensko avtomobilsko dirko na svojem dirkališču na »Banjici« pri Beogradu. Spored: 1. skupina: lahki motocikli do

550 ccm, 2. skupina: težki motocikli preko 550 ccm, 3. skupina: damska dirka malih vozov do 1000 ccm, 4. skupina: avtomobili do 1500 ccm, a.) potniški vozovi, b.) sportni vozovi; 5. skupina: avtomobili od 1500 do 2500 ccm: a.) potniški vozovi, b.) sportni vozovi; 6. skupina: dirka klubovih članov (vozači so lastniki sami); 7. skupina: splošna dirka potniških vozov, brez ozira na cilindrsko vsebino.

Prijave se sprejemajo do 1. oktobra. Prijavnina znaša za motocikle 50 Din, za avtomobile 100 Din, od vsakega litra cilindrske vsebine. Po prvem oktobru se plača dvojna pristojbina.

Med dirko konkurenca (concours d'élégance) najlepših prijavljenih zaprtih in odprtih vozil. Prijavnina za konkurenco znaša 100 Din. Posetniki dirke dobijo z vstopnico glasovnico z spiskom prijavljenih vozil.

LLAP. Seja tehničnega odbora danes v petek ob pol 9. v kavarni Emona. — Pozivljajo se vsi klubi, da oddajo svoja pooblastila za delegata LLAP na glavno JLAS. skupščino g. Sancin Savo — najpozneje do sobote 27. t. m. ob 12. uri v kavarno Zvezda — poštna škrinjica S. K. Primorje.

LNP. (Službene objave iz sej kazenskega in poslovnega odbora z dne 24. t. m.) G. Čamerniku se izreče ukor po točki 23 kaz. pravilnika. Pri poslovnih seji se čitajo naslednji igrači za S. K. Jadran: Milač Milan, Rogač Stanko s pravom takojšnjega nastopa; S. K. Primorje Goslar Egon in Jurkas Viktor s pravom takojšnjega nastopa. Določijo se novi termini za tekme Primorje: Hermes 1. novemb. in Jadran: Rapid 9. novemb. Tekma Svoboda: Korotan se vrši 28. t. m. ob 9. na prostoru S. K. Ilirije. — Službujuči odbornik g. Buljevič. Pri prvenstvenih tekmah Ilirija: Jadran in Hermes: Maribor službujuči odbornik g. Rajgeli. Tajnik II.

Nogometne tekme 28. t. m. V nedeljo 28. t. m. se vrše na prostoru Ilirije zopet nekatere važne prvenstvene tekme, iz I. razreda igra ob pol 15. uri Maribor in Hermes, ob 16.15 Ilirija in Jadran. Rezervi Ilirije in Jadrana igra ob 10.30 dopoldne. Iz II. razreda igra ob 9. uri Korotan (Kranj) in Svoboda. — Hermes zadene v Mariboru, mariborskemu prvaku in večkratnemu finalistu slovenskega prvenstva, dobro moštvo, ki goji soliden kombinacijski nogomet in beleži letos mnogo lepih uspehov. Ako bosta obe moštvi v formi, se lahko z gotovostjo pričakuje lepe in zanimive igre, rezultat je v tem slučaju negotov. — Mnogo težje stališče ima Jadran proti Iliriji. Vendar je znal Jadran baš proti Iliriji vedno strniti vse sile in vso borbenost svojega agilnega moštva. Zadnja prvenstvena tekma Ilirija: Jadran je končala neodločno 3 : 3. Ilirija je podala pretečeno nedeljo proti Rapidu izvrstno igro in ako jo bo znala proti Jadranu ponoviti, bo pač zopet dosegla sigurno zmago in poskrbljeno bo obenem za glavni užitek publike. — V dopoldanskih tekmah merijo svoje moči mlajše, talentirane moči Korotan ima proti Svobodi ugodne šanse in utegne doseči prvo zmago na ljubljanskem terenu.

Lahkoatletski miting za prvenstvo srednjih šol. V nedeljo, 28. t. m. se vrši na igrišču S. K. Primorje — Dunajska cesta miting za lahkoatletsko prvenstvo srednjih šol v Sloveniji. Začetek zjutraj ob 10. uri; popoldne ob 14. uri. Ker je dosedaj prijavljenih čez 120 atletov — srednješolcev, med njimi znani atleti, kakor Orehek, Streklj, Borštnar, Deržaj, Slamič Herman, Koch in drugi, obeta biti zanimiv boj, kateri bo občinstvu nudil obilo užitka. Vstopnina: navadna stojišča 10 Din; dijaška 5 Din; mladinska do 14. leta 3 Din.

Odhod Hajduka v Zagreb. Splitski nogometni podsavez je dobil od nogometnega saveza v Zagrebu naznanilo, da je celo moštvo razen vratarja postavljeno v reprezentanco proti češkoslovaški. Hajduk je pristal, da igra proti češkoslovaški reprezentanci, a zaprosil je J. N. S., da se odgodi finalna tekma za prvenstvo države in za kraljev pokal, da se da tako igralcem priliko, da se odmorijo in počijejo. Včeraj je moštvo Hajduka preko Sušaka odpotovalo v Zagreb.

Uruguay: Argentiniya. Olimpijski zmagovalci, urugvayski nogometaši, so preteklo nedeljo v Montevideu igrali proti reprezentanci Argentinije. Zanimanje za to tekmo, kateri je prisostvovalo 30 tisoč gledalcev, je bilo izredno veliko. Navzoči so bili tudi predsednik republike inž. Serrato in več ministrov. Urugvaysci so bili sicer v premoči, pa niso mogli zmagati. Tekma je ostala 1 : 1 neodločena.

S. K. Primorje, lahkoatletska sekcija. Sklicujem v soboto, dne 27. t. m. ob 18.15 uri sestanek lahkoatletov. Udeležba obvezna radi važnih stvari. Načelnik. Nabava zimskosportnega materiala. Da omogoči svojim članom preskrbo cenejšega in dobrega smučkega materiala, namerava JZSS skupno nabaviti potrebne predmete. Pozivajo se vsi člani, ki žele kupiti smuči in ostale potrebščine, da sporoče pismeno Savezu, katere predmete žele nabaviti. Ako bo mogoče izvesti nabavo, bo sklicel Savez sestanek vseh interesentov, kjer se bodo podrobno dogovorile. Prijavit se je treba najkasneje do 5. oktobra t. l. Naslov JZSS, trdka Gorec, Ljubljana. — JZSS.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij Jutro. Odgovorni urednik Fr. Brozovič. Tisk Delniške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

TRGOVŠKE KNJIGE

IZDELUJE

PO NAROČILU

DELNIŠKA TISKARNA D.D.

V LJUBLJANI

Vsaka beseda 50 par

Mali oglasi

Za "Dopisovanje" in "Žetiva" vsaka beseda 1 Din

Stane vsaka beseda 50 par. Za "Dopisovanje" in "Žetiva" se računa vsaka beseda 1 Din. — Priobčujo se le mali oglasi, ki so plačani v naprej. Plača se lahko tudi v znakah. Na vprašanja odgovarja uprava le, če je vprašanje priložena znakna na odgovor ter manipulacijska pristojbina (2 Din).

Obri

Modistka Horvat

Ljubljana, Stari trg, prodaja bele klobuke od 150 do 200 Din, dvobarvni 170, enobarvni 140 Din, različne barvnosti in druge novosti po najnižjih cenah — žalni klobuki v salogi. 1908

Pouk

Strojno pletenje.

Daje se pouk v strojno pletenju pod ugodnimi pilačnimi pogoji. — Ponudbe pod "Pouk 10222" na upravo "Jutra". 20031

Učitelj(ica) klavirja

samo prvovrstna moč se išče za dom. Naslov pove uprava "Jutra". 20176

Službe

(dobe)

Kleparskih pomočnikov izvežbanih, se sprejme več takoj v trajno delo. Plača dobra. Naslov pove uprava "Jutra". 20026

Prodajalka

prvovrstna, samostojna moč, se takoj sprejme. Predstaviti se je dopolnje od 11. do 12. ure. P. Magdič, Ljubljana. 19970

Tvornica sešira Globus išče enega predelavca in eno predelavko za trda dela. — Plača dobra in stalno mesto. — Natančnejše podatke daje Fran Derenda, Ljubljana, Emonska cesta 8 19833

Izurnjena šeparica

se takoj sprejme. Naslov v upravi "Jutra". 20239

Korespondentinja

samostojna v pisarniških poslih in prodajalka z večletno prakso se sprejmeta v trgovini z luksuznim blagom. Reflektira se samo na gospodince, ki stanujejo v Ljubljani pri starših. — Naslov pove uprava "Jutra". 20180

Gospodična k otrokom

inteligentna, izobražena, perfektna v nemščini, ljubiteljska otrok, z znanjem šivanja, ki bi bila opora gospodinj, se išče za Novi Sad k trem otrokom v starosti 9, 7 in 5 let. — Ponudbe na upravo "Jutra" pod šifro "Ljubzen do otrok". 20186

3 primaše

pa vijolino, 2 sekundaža na vijolino, 1 vijolo, 1 čelo, 1 kontrabas, 1 klarinet, 1 flavto, 1 glasovir — iščemo. Vsi naj bodo godbeniki iz vesolja ne profesionalisti. — Naslov pove uprava "Jutra" pod "Z. H. 14". 20203

Soferja

ki bi opravljal čez sivo tudi druga dela, se sprejme takoj. Hrana in stanovanje v bliž. Plača po dogovoru. — Pismene ponudbe, če mogoče s sliko, na upravo "Jutra" pod "Sofer 333". 20227

Čevljarški pomočnik

dobro izvežban, na tedensko plačo, za popravila, na željo tudi s hrano in stanovanjem se sprejme. Čevljarški mojster Ant. Breclji, Ljubljana, Gajeva ulica št. 2. 20242

Natakarica začetnica

ki bi opravljala tudi lahka hišna dela, se sprejme takoj. Ponudbe na upravo "Jutra" pod značko "Zanesljivost 33". 20187

Dva gaterista

in enega cirkularista, popolnoma vešča, eden k polnopravni, drugi za venskijsko, sprejemem. Nastop službe takoj. — Ponudba na naslov: Karel Kovač, Stari trg pri Raku. 20235

Službe

(iščejo)

Prodajalka

manufakturnistinja, vešča popolnoma sprejme in galanterije, išče prvovrstno mesto. Cenjena ponudbe na upravo "Jutra" pod značko "Zanesljivost 29". 19993

Strojni strugar

in strojni ključavničar, tudi večer orodjar (Schmittmacher), absolvent obrtne in strojne risarske šole, išče službo. Pod "Stalno mesto 10253" na upravo "Jutra". 20175

Mlinarski pomočnik

(Wachtjunge), vešč vseh del, samaki, trezen in zanesljiv, išče dela. Nastop takoj. — Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Mlinar". 20164

Kovaški pomočnik

išče službo najraje v kakih tovarni ali pri železnici. — Cenjene ponudbe na upravo "Jutra" pod "Kovaški pomočnik". 20166

Šivilja za obleke

in perilo se priporoča na dom. Naslov v upravi "Jutra". 20173

Gospodična

veščica samostojnega knjigovodstva in vseh pisarniških del z večletno prakso, želi premeniti službo. Cenjene ponudbe prosil na upravo "Jutra" pod "Samostojna moč 10245". 20160

Natakarica

želi sreniiti službo plačilne natakarice. Najraje grem izven Ljubljane. Naslov pove uprava "Jutra". 20171

Trgovsko izobražena gospodična

išče službo za trgovino s mešanim blagom; na željo položi tudi kavičjo do 25 tisoč dinarjev. Ponudbe se prosil na upravo "Jutra" pod "Poštenost". 20230

Zidarski polir

dobro izurnjen v tej stroki, išče službo. Ponudbe na upr. "Jutra" pod šifro "Zanesljivost 10280". 20223

Prodaj

kokoške, goveje in gosji pub ter račje, oddaja vsako množino po zmerih cenah trdika E. Vajda, Čakovce. 19833

Perje

opravo iz hrastovega lesa za jedino sobo, naj se ogasi pri meni. Delo polična. Cena ugodna. Sprejme v 10 stroko spuščača dela. Avgust Černe, mizar, Zgornja Siska. 19977

Kdor želi kupiti

se zaradi družinskih razmer ugodno proda. Prevzame se lahko takoj. Cenje ponudbe je poslati na upr. "Jutra" pod "Ugodna prilika 1984". 20084

Uradi, trgovci!

Več dobro ohranjenih pisarnih miz iz trdega lesa na prodaj. Naslov pove uprava "Jutra". 20039

Ventilator

25 cm v premeru, za gostilne i. dr. se proda. Ogledati se ga more v gostilni Cerkevna ulica 2. 20177

Spalno opravilo

primerne za sanice ali prostočelo, vse iz trdega lesa in skoraj nove, prodam po ugodni ceni. Potrže se Čankarjevo nabrežje 9/L. 20192

Sladki sadni most

kakor tudi sirska obraba (sabolka se dobi v Spodnji Siski, Mavrejeva ulica 274 (za slovensko šolo). 20221

Prazni sodi

od žganja in spirita, v dobrem stanju, uporabljeni za vino ali sadje, od 300 do 600 litrov ter prazni sodi od masti po 50, 100 in 200 kg, zelo pripravljeni za zelje, se po ugodni ceni prodajo pri trdnji Ivan Perdan nasl. v Ljubljani, Krekov trg. 20231

Gostilniški inventar

prodam radi družinskih razmer in odstopim lokal v Ljubljani. Cena jako ugodna. Potrže se: Breg št. 20/III. pri Barčju. 20229

Kupim

Storže

jelove, borove ter želand in šir, kupuje Fructus, Ljubljana, Tabor 2. 19510

Kupim suhe gobe

po najvišji ceni in vsako množino. — Ponudbe s navodbo cene z vrocem na: Ivan Sever, Velenje. 19374

Železna peč

(Gülden) velika, se kupi. Ponudbe na poštni predal št. 15. 20170

Pisalno mizo

kupim, dobro ohranjeno, in peč za kopalnico. Naslov v upravi "Jutra". 20191

Telegrafične drogeve

kontanjeve, jelove, bukove kupuje Fructus, Ljubljana, Tabor 2. 20193

Aparat za ročno žganje

(Brandmahler) kupim. — Naslov pove uprava "Jutra". 20207

Nepremičnine

Resnim kupcem vil, stanovanjskih, trgovskih, gostilniških in obrtnih hiš in posestev, kmetijskih posestev, graščin, mlinov, žag ali stavbnih parcel, nudi največjo izbero Realiteta pisarna II 1857

«Posesti», d. z. o. z.

v Ljubljani, Sv. Petra c. 24.

Lokali

Trgovina sredi mesta se zaradi družinskih razmer ugodno proda. Prevzame se lahko takoj. Cenje ponudbe je poslati na upr. "Jutra" pod "Ugodna prilika 1984". 20084

Dopisovanje

Dopisovanja želi

mlada inteligentna, naobrazena gospodična z boljšim gozdom. — Pod "Vrtinica" na podružnico "Jutra" Celje 20183

Vigred

Želji bi samo pojasniti: zakaj — — — Prosim dovolite samo za enkrat se posloleči naslov. — Vitez. 20222

Vera!

Prejeto. Mislim na Te! Poljubsko — samo Tvoje srce. 20240

Ženitve

Vdova

47 let, z malo trgovino, bi se poročila s premožnim izobraženim gospodom ne tupo 45 let stari, posestnikom, ki bi imel veselje do trgovine ali gostilne. Le resne ponudbe s sliko na upravo "Jutra" pod značko "Lepa jesen". 20165

Glasba

Dobro ohranjen pianino se takoj kupi. Ponudbe na upravo "Jutra" pod "Pianino". 20181

Godbeni avtomat

dobro ohranjen, se proda. — Naslov pove uprava "Jutra". 20225

Zračna soba

nanovo opremljena, s posebnim vzhodom, in hrana, se takoj odda. Naslov v upravi "Jutra". 20209

Stanovanje

z dvema sobama se odda v novi hiši proti predplačilu enoletne najemnine 8000 Din. Naslov pove uprava "Jutra". 20178

Eden ali dva gospoda

se sprejmeta na hrano in stanovanje takoj. Naslov v upravi "Jutra". 20233

Opremljeno sobo

z električno razsvetljavo in dvema posteljama išče mlad zakonski par brez otrok. — Plača se tudi za pol leta v naprej. Ponudbe pod "Nujno 10277" na upravo "Jutra". 20232

Stanovanje (Dijaka)

išče preprosto opremljeno mirno, čisto, svetlo sobo s hrano blizu tehnične šole. — Ponudbe s ceno na upravo "Jutra" pod "Elektr. razsvetljava 10252". 20179

Stanovanje in hrano

s 1. oktobrom iščem. Ponudbe pod "Akademik 10251" na upravo "Jutra". 20180

Kapital

20—30.000 Din posojila iščem proti visoki sigurnosti. Ponudbe pod "Posojilo 6 mesecev" na upr. "Jutra". 19448

Družabnika

s kapitalom 60.000 Din k dobro idečemu podjetju v Ljubljani iščem v vrhu razširjenosti istega po drugih mestih Jugoslavije. Specialnega znanja ni treba, potrebuje se le nekaj prostih ur na dan, da se delo lahko vodi. Ponudbe na upravo "Jutra" pod šifro "Družabnik 60.000/10164". 20161

Zaloga klavirjev

in pianinov, najboljših tovarov Bösendorfer, Czapska, Ehrbar, Schweighofer. Originali Stiglitz itd. Jerica Hubad, roj. Dolenc, Ljubljana, Hilsnerjeva ulica št. 5. 10396

Razno

Opoldansko kosilo

dobro in domače, za dve osebi, se išče. Ponudbe z navodbo cene na upr. "Jutra" pod "Dobra hrana". 19870

Pozor

Če posetite Maribor, ogledajte se v Narodnem domu pri novem gostilničarju Osetu. 19315

Dobro hrano

opoldansko in večerno, separirano, iščeta dva gospoda. Ponudbe na upravo "Jutra" pod "60 Din dnevno 10267". 20201

Na dobro hrano

po nizki ceni se sprejme gospodična. Naslov v upravi "Jutra". 20234

Ažurira in entla

volno v vseh barvah Toni Jager-Černe Ljubljana, Dvorni trg 1. 1910a III

Nosim
perilo, kravate, rokavice, nogavice itd. od turške
A. Sinkovec nasl. A. Soss
Ljubljana, Mestni trg 19.

Prodaja lesa.

Državno upraviteljstvo veleposestva Mokrice prodaja potom pismene dražbe dne 1. oktobra 1924. sledeče količine lesa na panju in to:

a) v gozdnem okolišju	Peteršino	300 plm ³	smrekovega	lesa
b) " " "	Mačji dol	200 " "	borovega	"
c) " " "	Hunco	120 " "	smrekovega	"
d) " " "	Vukovinski hrib	80 " "	mešesovega	"
d) " " "	za kovačnico	100 " "	smrekovega	"

skupaj . . . 800 plm³ lesa

Pismene, kolkovane ponudbe je vpslati na državno upravo veleposestva Mokrice, pošta Jesenice ob Savi (Dolenjsko), do dne

1. oktobra 1924., 12. ure.

Tozadevni dražbeni pogoji so na vpogled vsak dan ob uradnih urah.

4913/a Državno upraviteljstvo.

Posojilnica v Sodražici naznanja tužno vest, da je njen dolgoletni, delovni, nesebični član nadzorstva, gospod

Jakob Gregorič

posesnik in klepar

po dolgotrajni in mučni bolezni danes popoldne, v 74. letu starosti, umrl.

Pogreb bo v petek 26. septembra t. l. ob 8. uri dop.

V Sodražici, dne 24. septembra 1924.

Načelstvo.

4939a

Toplo priporočamo knjigi

A. Novačan

Samosilnik

Ver. 48 Din, broš. 40 Din, pošl. 1-50 Din

I. Lah

Angelin Nidar

Ver. 32 Din, pošl. 1-50 Din

Naročite pri Tiskovni zadrugi v Ljubljani

Zahvala.

Za mnogoštevilne dokaze iskrenega sočutja povodom smrti našega preljubega, nepozabnega soproga, oziroma predobrega, skrbnega papana, brata, svaka, zeta in strica, gospoda

Josipa Schrey-a

trgovca z vinom in posestnika

ter za mnogobrojno časteče spremstvo na njega zadnji poti izrekamo vsem našo najprisrčnejšo zahvalo.

Posebej pa se zahvaljujemo preč. oo. frančiškankam za tolažilne obiske povodom bolezni preblagega pokojnika, gg. zdravnikom za požrtvovalno zdravljenje, pevskemu društvu "Slavec" za genljive žalostinke, telovadnemu društvu "Sokol" v Štepanji vasi za časteče spremstvo pri pogrebu in končno vsem darovalcem prekrasne cvetja na krsto pokojnikovo.

Vsem naša tisočera zahvala!

V Ljubljani, dne 25. septembra 1924.

Zalujoči ostali.

Zadružna hranilnica

registrovana posojilna in gospodarska zadruga z o. z.

v Ljubljani

Sv. Petra cesta št. 19

sprejema vloge na hranilne knjižice in tekoči račun ter jih obrestuje najugodnejše.

Večje in stalne vloge z odpovednim rokom obrestuje po dogovoru.

Daje posojila proti vknjižbi, poroštvu in zastavitvi.

1853a

Veridicus

Pater Kajetan

Roman po usnih, pisanih in tiskanih virih

«A druge želje nimate?» sem ga vprašal. «Ako vam je prav, bom prihajal k vam vsak dan in vam karkoli čital...»
Zmajal je glavo.
«Hvala... Ne zanima me nič več... Niti želje nimam nobene. Razen ene. Ta pa je neizvršljiva.»
Bolestno se mi je zazrl v obraz, blede lici sta mu zadrhteli, globoko je vzdihnil in zamižal. Na usta si je tiščal cigareto in molčal.
«Morda pa vaša želja vendar ni neizvršljiva,» sem dejal.
«Povejte mi jo... morda jo izpolnim.»
«Prosil sem že p. priorja. Nemogoče... Svojo mater bi še rad videl — v njenih rokah umrl... oh!»
Zaihtel je.
«O, mati, mati! Umrl bom brez tebe, ne da bi te videl poslednjič... umrl sam, sam, sam! To je grozna, neznosna misel!»
Stopil sem bliže, ga prijel za čelo:
«Ne razburjajte se! — Vaša mati pride k vam — pisati ji hočem...»
«Ne sme, ne more... V klavzuro ne sme niti mati! — Prosil sem p. priorja, naj me pošlje v javno bolnišnico — naj me prenese v prostor izven klavzure: zaman! Roke sem sklepal, jokal: redovnik niti mrtev ne sme iz samostana, redovnik nima ne matere ne sestre. Redovnikova mati je cerkev, njegov oče Bog in samostan je njegova obitelj, oh!»

Strašen kašelj ga je napadel, ki ni hotel prestat. Hotel sem mu vzeti cigareto izmed prstov, a dvignil jo je nad svojo glavo in je ni izpustil, dokler ga ni spekla. Potem je gledal žalosten na tla, kjer je izlela.

Ko se je končno umiril, sem dejal:
«Govoriti hočem s p. priorjem. Morda se dá vendarle kako ukreniti, da bo mogla priti k vam mati... A kje živi vaša mati?»

Povedal mi je njen naslov in hotel sem oditi.
«Oh, prosim: ali nimate še ene cigarete?» je zaprosil.
«Nimam... A prinesem vam jo jutri...» Lagal sem, a nisem mogel drugače.

Nato sem šel k priorju. Po poti k njemu pa sem izprevidel, da bi bila pač tudi moja prošnja brezuspešna. Vrnil sem se v svojo sobo in pisal Angelikovi materi. Naj pride! Materinim solzam in prošnjam se morajo vdati celo redovna pravila. Tudi p. prior je končno človek! Redovniki si moramo biti po pravih ustanovnika svetnika vendar bratje, drug do drugega polni ljubezni in pomoči. — Da, jaz sem pisal gospe Glowacki, Angelikovi materi. Samo izda naj me nikari!

Pomlad prihaja, drevje in grmovje začenja razvijati svoje popje in ptiči se preganjajo po vejeh ter pojo, se kličejo in ženijo.

Velika noč je bila letos zgodaj. Dala mi je mnogo dela: v spovednici, na leci in na koru. Zelo sem zadovoljen. Vse je poteklo prav lepo. Samo svojega dnevnika nisem utegnil vzeti v roko.

Naj torej naknadno zabeležim, da mi je pisal brat Jože: Urška je v blagoslovljenem stanu in mali njegov Janezek je koprnel od sreče, ko so mu pripeljali belo kozico, ki sem mu jo poslal za piruho.

Očka je zdrav in ima na vrtu ogromno dela. Metlo, čopič

kladivo je zamenjal z motiko in lopato ter se vznemirja, krega in psuje od zore do mraka. Vsakdo bi mu moral pomagati in svetovati, a nihče tega ne zna tako, kakor je znala včasih to Micika. «Eh, Micika, ta, ta!» — Starec je ne more pozabiti... In še nekdo ne, še nekdo ne — — —

Tudi brat Tone je že v Ljubljani. Zelo se je zresnil in pogospodil. Tujina ga je omikala in olikala. In v mizarški stroki je pravi umetnjakar. Takoj je našel mesto poslovođe v pohištvni tovarni. Komaj mesec dni nato je prejel še boljšo ponudbo od neke mizarške zadrage. Toda ker išče primernege lokala za lastno delarno, ostane še par mesecev v tovarni.

Gričar mi je pisal, da je bil pri njem moj očka z Janezkom. Prišel mu je navidezno voščiti velikonočne praznike, v istini pa je starček želel govoriti z Miciko. Kar ločiti se ni mogel od nje. Cele tri ure je presedel z njo in še bi ne šel, ako bi se ne zmračilo.

Oj, očka zlati! Prigovarjal je Miciki, naj bi vzela Toneta! Čeprav je Tone osem let mlajši od nje. «Je pa zato za štirideset let bolj izkušen, moder in priden!» — Očka, očka, kam si misliš! — Ako bi ti poznal Micikino srce —! saj Tone gotovo o tej otroški snovitvi niti ne sluti.

Pisala mi je tudi Micika. Samo razglednico in na tiskam velikonočni sličici z ovčico in zajčkom. Poleg rdečega piruha je zapisala le dve besedici: Prisrčen pozdrav! M. B.

Kakor študentek sem se zaradoval kartice in jo zateknil za križ na steni svoje sobe. Odgovoril sem ji s pismom in se ji zahvalil za vse, kar je storila zame. «Na Vas misli često, često v molitvi vedno hvaležni p. Kajetan,» sem zaključil...

Na velikonočni torek zvečer pa sem se sprehajal po sadovnjaku. Bil sem v duhu pri svojih dragih, in — ah! saj ne more biti greh! — največ sem mislil nanjo, ki trpi zaradi mene in se je iz ljubezni do mene odrekla morda popolni sreči z učiteljem G.

SINGER ŠIVALNI STROJI so na vsem svetu
poznani kot najboljši
Singer šivalni stroji, Bourne & Co., New York 709/a
Ljubljana, Selenburgova ul. 3

Centrala za SHS:
Zagreb
Marulićeva ul. 5
Zastopstva v vseh mestih

Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani
sporoča tužno vest, da je preminul
njen marljiv pomožni delavec

ANTON CERAR

Pogreb pokojnika bo v petek dne
26. septembra 1924. ob 1/4. uri po-
poldne.

Vrlenu možu blag spomin!
V Ljubljani, 25. septembra 1924.

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem
naznanjamo, da je naš ljubljani sin, oziroma
brat in oče, gospod

ANTON CERAR

po dolgi mučni bolezni, previden s tolažili
sv. vere, mirno preminul.
Pogreb bo v petek dne 26. septembra ob
pol 16. uri iz državne splošne bolnice na
pokopališče k Sv. Križu.

V LJUBLJANI, dne 25. septembra 1924.

4944a

Cerarjevi.

Strojni ključavničar

s temeljitim znanjem v vzdrževanju in
reparaturi parnih strojev, pump in benci-
novih motorjev, več električne napeljave
ter po potrebi šofiranja tvornega avto-
mobila

se sprejme

kot vodja naše male delavnice.

Plača 2500 Din mesečno, stan, kurjava,
razsvetljava in vrt. — Predstaviti se v
Zagrebu, Vlačka ul. 53, Industrijski odio.

Željezni Majdan i Talionica Topusko.

L. MIKUŠ
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov,
Na drobno! Na dobelo!
Zaloga sprehajalnih palic,
Stari dežniki se nanovo preoblečejo

Prodajam par lepih

voznih konj

Landaver in kočijo z vso opremo in liv-
rejami. Ponudbe pod „Ekvipaža“ na upravo
„Jutra“ 4932a

Dr. Pavel Turner
je umrl

v Mariboru dne 25. septembra 1924.